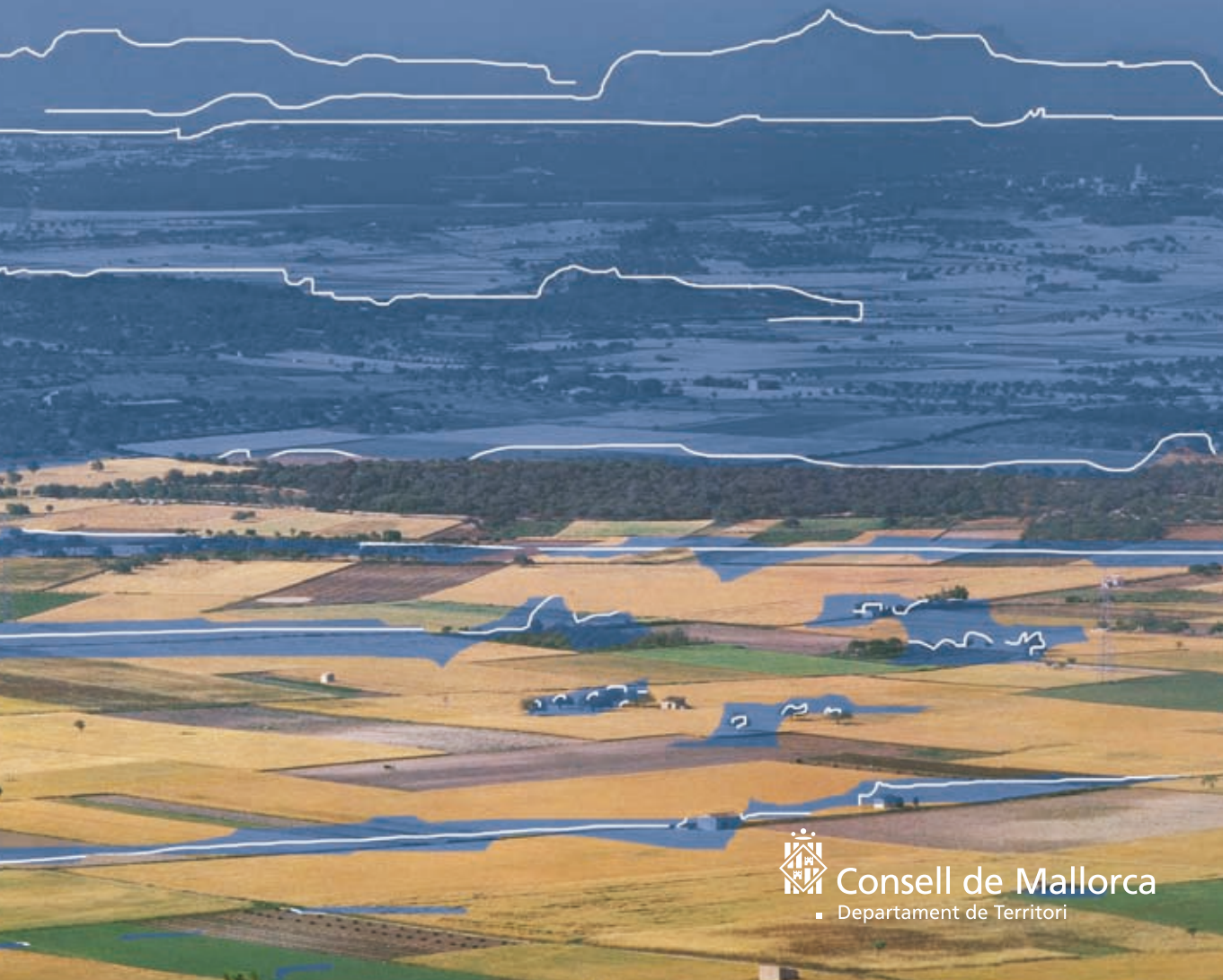

Setmana del paisatge

Del 20 al 25 d'octubre de 2008

Consell de Mallorca

■ Departament de Territori

Edita: **Consell de Mallorca. Departament de Territori**

Fotografia: **Toni Catany**

Disseny: **Baltar**

Impressió: **Gràfiques Mallorca**

Dipòsit legal: PM....

INTRODUCCIÓ

El Conveni Europeu del Paisatge, aprovat a Florència l'any 2000 sota els auspicis del Consell d'Europa, planteja la necessitat de posar en relleu el paisatge com a component essencial de l'entorn de les persones, com a expressió de la diversitat del seu patrimoni cultural i natural compartit, i com a fonament de la seva identitat. El paisatge rep, en aquest Conveni, el valor d'un bé que s'ha de protegir, gestionar i conservar, a través de procediments que garanteixin la participació del públic en general i dels poders locals i regionals. Així mateix, el Conveni proposa integrar el paisatge dins la política de planificació regional i urbanística, així com també dins la política cultural, ambiental, agrícola social i econòmica.

El Ple del Consell de Mallorca va aprovar, el passat mes de febrer, l'adhesió al Conveni Europeu del Paisatge, així com a la Xarxa d'Entitats Locals i Regionals per a la seva aplicació (RECEP-ENELC). Per aquest motiu, des del Departament del Territori s'han engegat una sèrie d'iniciatives amb la intenció de dur endavant els principis que el Conveni proposa. La Setmana del Paisatge és una més de les activitats destinades a difondre i promoure els valors del Conveni Europeu del Paisatge i dels seus principis rectors. En destaquen, com a activitats principals, les VII Jornades d'ordenació del territori, organitzades un any més pel Col·legi d'Arquitectes de les Illes Balears, i la reunió del Consell Executiu de la RECEP-ENELC, que tindrà lloc divendres, 24, a Palma. En tots els casos, es tracta de donar al paisatge el valor que mereix dins la nostra societat.

20 | 21 D'OCTUBRE

VII JORNADES SOBRE ORDENACIÓ DEL TERRITORI

PROTECCIÓ DEL PAISATGE I ORDENACIÓ DEL TERRITORI

El Conveni Europeu del Paisatge

PALMA, 20 I 21 D'OCTUBRE DE 2008

SALA DE CONFERÈNCIES DEL COL·LEGI OFICIAL D'ARQUITECTES
DE LES ILLES BALEARS

Organització:

Col·legi Oficial d'Arquitectes de les Illes Balears (COAIB)

Consell de Mallorca

Conselleria d'Habitatge i Obres Públiques - Govern de les Illes Balears

Conselleria de Mobilitat i Ordenació del Territori - Govern de les Illes Balears

PRESENTACIÓ

Aquestes VII Jornades sobre ordenació del territori compleixen ja alguns dels compromisos públics adquirits amb la ratificació del Conveni, com ara les mesures específiques de formació i d'educació assenyalades a l'article 6 i, a més també compleixen l'objectiu de debatre el punt d'inflexió que la seva incorporació legislativa produirà en els nostres plans territorials i urbanístics. La identificació i la qualificació dels paisatges (urbà, periurbà i rural, així com zones terrestres, marítimes i aigües interiors) tenint en compte els seus valors particulars i de la població (el paisatge està lligat a la manera com el percep la població) incidiran de manera decisiva en la nostra futura ordenació territorial (especialment en els plans territorials), sectorial (PDS) i, finalment, urbanística municipal. La incorporació de la disposició addicional setzena de la Llei 25/2006, de 27 de desembre, de mesures tributàries i administratives (BOIB núm. 188, de 30-12-06,) ja va ser un avanç en aquest sentit amb l'obligació d'elaborar i de tramitar, conjuntament amb l'avaluació ambiental estratègica dels plans, un estudi d'incidència paisatgística.

Així doncs, per tancar aquesta presentació, res de millor que acudir al primer compromís que s'adquireix amb la ratificació d'aquest Conveni Europeu del Paisatge i que suposa atorgar-li, per primera vegada, carta jurídica:

«Reconèixer jurídicament els paisatges com a element fonamental de l'entorn humà, expressió de la diversitat del seu patrimoni comú cultural i natural i com a fonament de la seva identitat.»

20 D'OCTUBRE

1a JORNADA: PROTECCIÓ DEL PAISATGE

16.00

ACREDITACIONS I RECOLLIDA DE DOCUMENTACIÓ

16.15 - 16.30

INAUGURACIÓ OFICIAL

Sra. Francina Armengol Socias, presidenta del Consell de Mallorca

Sr. Jaume Carbonero Malberti, conseller d'Habitatge i Obres Públiques del Govern de les Illes Balears

Sr. Gabriel Vicens Mir, conseller de Mobilitat i Ordenació del Territori del Govern de les Illes Balears

Sr. Luis Antonio Corral Juan, degà del Col·legi Oficial d'Arquitectes de les Illes Balears

---

16.30 - 17.15

«EL CONVENI EUROPEU DEL PAISATGE»

Sr. Wladimiro Gasparri, doctor en dret públic, professor associat de dret administratiu a la Facultat de Dret de la *Università degli Studi de Florència*

17.30 - 18.15

«EL MARC JURÍDIC DE PROTECCIÓ DEL PAISATGE A LA LEGISLACIÓ SECTORIAL AUTONÒMICA DE LES ILLES BALEARS»

Sr. Jaume Munar i Fullana, doctor en dret públic i cap del Servei Jurídic i d'Urbanisme del Consell de Mallorca

---

18.30 - 19.00 PAUSA

19.00 - 20.30 TAULA RODONA: «LA PROTECCIÓN DEL PAISATGE»

Moderador: **Sr. Antonio Ramis Ramos**, arquitecte i advocat

Hi participen:

- **Sr. Bernat Aguiló Siquier**, director general d'Ordenació del Territori
- **Sr. Federico García Barba**, arquitecte i president de l'Agrupación de Arquitectos Urbanistas de las islas de Tenerife, la Gomera y El Hierro
- **Sr. Riccardo Priore**, director de la Xarxa Europea d'Ens Locals i Regionals per a l'Aplicació del Conveni Europeu del Paisatge (RECEP)
- **Sr. Josep Antoni Giménez Serra**, arquitecte i secretari de la Comissió Balear de Medi Ambient de la Conselleria de Medi Ambient del Govern de les Illes Balears

21 D'OCTUBRE

2a JORNADA: PAISATGE I ORDENACIÓ DEL TERRITORI

16.15

RECOLLIDA DE DOCUMENTACIÓ

16.30 - 17.00

«EL PAISATGE URBÀ»

Sr. Enric Batlle Durany, arquitecte, diplomat en arquitectura del paisatge

---

17.15 - 17.45

«EL PAISATGE PERIURBÀ. INTEGRACIÓ DE POLÍGONS INDUSTRIALS»

Sr. Joan Ganyet i Sole, arquitecte i director general d'Arquitectura i Paisatge del Departament de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat de Catalunya

---

17.45 - 18.15

PAUSA

18.15 - 19.45

«PAISATGE NATURAL I RURAL»

Sr. Xabier Eizaguirre Garaitagoitia, arquitecte i professor del Departament d'Urbanisme i Ordenació del Territori de la Universitat Politècnica de Catalunya.

20.00 - 20.30

«ELS CATÀLEGS DEL PAISATGE I LES CARTES DEL PAISATGE»

Sr. Pere Sala i Martí, coordinador tècnic de l'Observatori del Paisatge de Catalunya

---

20.45 - 21.00

CLAUSURA

Sra. Maria Lluïsa Dubon Pretus, geògrafa i consellera del Territori del Consell de Mallorca

22 D'OCTUBRE

PRESENTACIÓ DEL PROJECTE D'INTERVENCIÓ PAISATGÍSTICA DE L'ENTORN DE LA CENTRAL TÈRMICA D'ALCÚDIA

El passat octubre es va donar a conèixer el guanyador del concurs d'avantprojectes per la reconversió de l'antiga Central Tèrmica d'Alcúdia, que va resultar el projecte «el claro en el bosque» dels arquitectes Alonso Hernández y Asociados de Pamplona.

El projecte destaca l'equilibri i la proporció entre els diferents elements arquitectònics i la integració amb la zona boscosa. Planteja una integració amb l'entorn boscós, defensa les connexions amb el port esportiu d'Alcúdia i el nucli residencial d'Alcanada. L'edifici central, el futur Museu, es conserva amb petites alteracions i es proposa convertir-lo en un espai expositiu mixt, que inclogui tallers característics de l'època industrial a Mallorca, una biblioteca i un auditori.

22 D'OCTUBRE

L'equip d'Alonso Hernández y Asociados, per encàrrec del Consell de Mallorca, presenta una primera proposta concreta d'intervenció en els exteriors de l'edifici de la central per tal d'iniciar la recuperació paisatgística d'aquesta zona, amb una exposició de la proposta i una presentació pública del projecte.

Lloc de l'exposició: Auditori d'Alcúdia. Plaça de la Porta de Mallorca, 3

Inauguració i presentació del projecte: dimecres, 22 d'octubre, a les 18.00 hores

Organització: Consell de Mallorca (Departament de Territori) i Ajuntament d'Alcúdia

Col·laboració: Alonso Hernández y Asociados

23 D'OCTUBRE

SEMINARI

«PAISATGES QUOTIDIANS, PAISATGES EXCEPCIONALS. EL CONVENI EUROPEU DEL PAISATGE I LA PROPOSTA DE DECLARACIÓ DE LA SERRA DE TRAMUNTANA COM A PATRIMONI DE LA HUMANITAT»

18.00

«EL CONVENI EUROPEU DEL PAISATGE»

Conferència a càrrec del

Sr. Riccardo Priore,

director de la Xarxa Europea d'Ents Locals i Regionals

per a l'aplicació del Conveni Europeu del Paisatge (RECEP-ENELC)

19.00

EL PAISATGE CULTURAL DINS EL PATRIMONI MUNDIAL DE LA UNESCO. LA SERRA DE TRAMUNTANA, PATRIMONI DE LA HUMANITAT

Conferència a càrrec del **Sr. Àngel Morillas,**

historiador, membre de l'ICOMOS i coordinador per a Espanya

de projectes educatius de la UNESCO

Lloc de celebració: Monestir de la Real (Palma)

Organització: Consell de Mallorca - Departament de Territori

Col·laboració: Fundació la Real i RECEP-ENELC

24 D'OCTUBRE

REUNIÓ DEL CONSELL DIRECTIU DE LA XARXA EUROPEA D'ENS LOCALS I REGIONALS PER A L'APLICACIÓ DEL CONVENI EUROPEU DEL PAISATGE (RECEP-ENELC)

La Xarxa Europea d'Ens Locals i Regionals per a l'aplicació del Conveni Europeu del Paisatge (RECEP-ENELC) és una associació internacional d'autoritats públic de caire regional constituïda amb la tutela del Congrés dels ens locals i regionals del Consell d'Europa. El seu objectiu és agrupar i coordinar les accions d'ajuntaments, províncies, regions o altres entitats territorials interessades en les actuacions i els principis que proposa la Convenció Europea del Paisatge, aprovada pel Consell d'Europa a Florència l'any 2000. En aquest marc, la RECEP-ENELC col·labora amb les organitzacions internacionals interessades, les institucions de la Unió Europea, els estats, les universitats, les ONG i altres entitats que també són presents en el camp del paisatge.

Aquesta xarxa compta actualment amb 46 membres, i el Consell de Mallorca en forma part des del passat mes de gener de 2008. La reunió del Consell Executiu d'aquesta xarxa, que es duu a terme a Palma en el marc de la Setmana del Paisatge, suposa per al Consell una gran oportunitat de treballar amb altres entitats semblants que ja han incorporat els principis de la Convenció Europea del Paisatge en l'àmbit internacional.

Lloc: Sala de conferències del Col·legi Oficial d'Arquitectes de les Illes Balears (Carrer de la Portella, 14, de Palma)

Horari: de les 9 h a les 18 h

Assistents: Membres de la RECEP-ENELC

Organització: Consell de Mallorca - Departament de Territori i RECEP-ENELC

Col·laboració: Col·legi Oficial d'Arquitectes de les Illes Balears

MEMBRES DE RECEP-ENELC

- 1) Regió del Tirol ÀUSTRIA
- 2) Comunitat de parla alemanya BÈLGICA
- 3) Municipi de Lennik BÈLGICA
- 4) Regió de Provença-Alps-Costa Blava FRANÇA
- 5) Regió dels Abruços ITÀLIA
- 6) Província d'Ascoli Piceno ITÀLIA
- 7) Província d'Avellino ITÀLIA
- 8) Regió de la Basilicata ITÀLIA
- 9) Municipi de Biella ITÀLIA
- 10) Província de Biella ITÀLIA
- 11) Municipi de Bocchigliero ITÀLIA
- 12) Municipi de Bova ITÀLIA
- 13) Regió de Calàbria ITÀLIA
- 14) Regió de Campània ITÀLIA
- 15) Municipi de Cirò Marina ITÀLIA
- 16) Municipi de Civita ITÀLIA
- 17) Municipi de Colosimi ITÀLIA
- 18) Província de Cosenza ITÀLIA
- 19) Regió d'Emília-Romanya ITÀLIA
- 20) Municipi de Falerna ITÀLIA
- 21) Municipi de Gimigliano ITÀLIA
- 22) Municipi de Grimaldi ITÀLIA
- 23) Regió de Ligúria ITÀLIA
- 24) Província de Milà ITÀLIA
- 25) Regió de Molise ITÀLIA
- 26) Província de Nàpols ITÀLIA
- 27) Municipi de Nicòtera ITÀLIA
- 28) Regió del Piemont ITÀLIA
- 29) Província de Reggio de Calàbria ITÀLIA
- 30) Província de Reggio de l'Emília ITÀLIA
- 31) Província de Rieti ITÀLIA
- 32) Municipi de Roma ITÀLIA
- 33) Municipi de San Floro ITÀLIA
- 34) Municipi de San Quirico d'Orcia ITÀLIA
- 35) Regió de la Toscana ITÀLIA
- 36) Municipi de Trebisacce ITÀLIA
- 37) Regió d'Úmbria ITÀLIA
- 38) Regió del Vèneto ITÀLIA
- 39) Comtat de Prahova ROMANIA
- 40) Regió autònoma de Trnava ESLOVÀQUIA
- 41) Andalusia ESPANYA
- 42) Catalunya ESPANYA
- 43) Consell Insular de Mallorca ESPANYA
- 44) Cabildo Insular de Tenerife ESPANYA
- 45) Comunitat Valenciana ESPANYA
- 46) Regió de Västra Götaland SUÈCIA

25 D'OCTUBRE

Visita guiada al paisatge de Mallorca:

UNITATS DE PAISATGE DE MALLORCA I LA SEVA PROBLEMÀTICA TERRITORIAL

**Recorregut paisatgístic per Mallorca a càrrec del Consell de Mallorca
i el Col·legi de Geògrafs de les Illes Balears**

La sortida de camp es planteja en forma de visita guiada pels paisatges a l'illa de Mallorca, constitueixen elements de cultura i alhora elements de transformació territorial. A Mallorca, en particular, els paisatges són l'expressió de l'home com a agent geomorfològic i d'adaptació dels recursos naturals al medi. L'antropització de l'espai illenc ve de lluny, i els paisatges resultants han sofert una evolució continuada, la qual cosa ens recorda que els paisatges no són, ni de molt, estàtics, sinó que responen a les distintes realitats i als esdeveniments històrics.

Així, per exemple, els espais turístics –d'un turisme de masses que segueix el conegut reclam de sol i platja– coexisteixen a Mallorca amb espais xerolítics (l'ús profús de la pedra en sec com a element d'habilitació i distribució de camps agrícoles). Aquesta difícil convivència té com a conseqüència natural l'aparició de conflictes estètics i de lluites per l'ocupació i l'ús del sòl disponible, un recurs tan escàs com limitat, tot produint evidents desequilibris territorials.

ELEMENTS DE LA VISITA GUIADA

- 1 – El paisatge de l'aigua: el prat de Sant Jordi
- 2 – El paisatge de vocació marítima: *les Marines* (marina de Lluçmajor)
- 3 – El paisatge agrícola: el Pla de Mallorca
- 4 – El paisatge de muntanya: la serra de Tramuntana
- 5 – Palma, urbanització residencial i espais turístics

Organitza: Consell de Mallorca (Departament de Territori) i
Col·legi de Geògrafs de les Illes Balears

Activitat gratuïta per als membres de la RECEP-ENELC i oberta al públic prèvia inscripció
(places limitades) a la secretaria del Departament de Territori (Consell de Mallorca),

al telèfon **971 219 921**

o a l'adreça electrònica **informacioterritorial@conselldemallorca.net**

ORGANITZACIÓ

COL-LABORACIÓ

